

Hankintojen julkisuus

Lakimies Rasmus Ingman

Julkisten hankintojen neuvontayksikkö
Rådgivningsenheten för offentlig upphandling

Asiakirjojen julkisuutta koskevien säännösten soveltaminen

- Hankintayksikön asiakirjojen julkisuuteen sovelletaan julkisuuslakia, jos hankintayksikkö on hankintalaissa tarkoitettu viranomainen tai jos sen on muualla laissa olevan säännöksen perusteella noudatettava sanottua lakia (138 §)
- Julkisuuslain asianosaisen tiedonsaantioikeutta koskevia säännöksiä sovelletaan myös niiden hankintayksiköiden järjestämiin tarjouskilpailuihin, jotka eivät ole viranomaisia
- Hankintayksikön päätökseen, jolla on ratkaistu tiedon saantia asiakirjasta koskeva asia, saa hakea muutosta julkisuuslain mukaisesti. Asian käsittelee toimivaltainen hallinto-oikeus

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

- Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole julkisessa hankinnassa oikeutta toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammattisalaisuutta koskeviin tietoihin; tieto tarjousten vertailussa käytetystä kokonaishinnasta on kuitenkin aina annettava (julkisuuslain 11.2 §:n kohta 6)
- Kokonaishinta ei ole liikesalaisuus (KHO:2007:83)
- Asianosaisella ei säännöksen perusteella jatkossa ole oikeutta saada tietoja toisen tarjoajan liikesalaisuuksista

Aiempi sääntely

- 1999: tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta on kuitenkin aina annettava
 - Ø Lain esitöissä todettiin, että säännös ei murtaisi liikesalaisuuden suojaa
- 2011: tieto tarjousten vertailussa käytetystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava
 - Ø Lisättiin valiokuntakäsittelyssä. Talousvaliokunta: asianosaiselle tulee turvata tiedonsaanti kaikkien vertailuperusteiden osalta riippumatta siitä, että ovatko ne luokiteltavissa liikesalaisuuksiksi
 - Ø Korkeimman hallinto-oikeuden kahdessa päätöksessä, joissa säännöstä oli sovellettu, oli erisuuntaiset lopputulokset (KHO 11.12.2015 taltio 3660 sekä KHO 15.3.2016 taltio 908)

Sääntelyn taustaa

- Tulkinnallinen epäselvyys
 - Ø Riski vahingonkorvausvastuun syntymisestä
- Elinkeinonharjoittajien taloudelliset ja oikeudelliset riskit liikesalaisuuksien suojan murtuessa
- Tarjoajien osallistumishalukkuuden aleneminen
 - Ø Hankintojen hinnannousu
- Perustuslakivaliokunta: oikeusturvanäkökohdat huomioitava

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

- Julkisuuslain mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä: asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta (julkisuuslain 24 §:n kohta 20)
- Elinkeinonharjoittajalla tulee olla objektiivisesti arvioitu salassapitointressi. Tiedolla tulee olla taloudellista arvoa
- Tieto tulee tosiasiallisesti pitää salassa. Yleisesti tunnettu tieto ei voi olla liikesalaisuus
- Tarjoajia olisi hyvä pyytää ilmoittamaan luottamukselliset tiedot tarjouksessa